

Johanneksen evankeliumin selitys 37
Joh. 12:9-24

Jeesus ratsastaa Jerusalemiin

Viimeksi jäimme Johanneksen evankeliumin selityksessä kohtaan, jossa Jeesus oli aterioimassa Betanian kylässä Martan, Marian ja Lasaruksen kodissa. Hän oli muutamia päiviä aikaisemmin herättänyt Lasaruksen kuolleista. Aterialla oltaessa Maria oli voidellut Jeesuksen jalat kallisarvoisella nardus-voiteella. Opetuslapsi Juudas oli suuttunut Marialle tällaisesta voiteen ja rahojen tuhlauksesta, mutta Jeesus oli sanonut hänelle: ”Anna hänen olla, hän tekee tämän minun hautaamistani varten. Köyhät teillä on luonanne aina, mutta minua teillä ei aina ole.”

Lasaruksestakin tulee nähtävyys

Teksti jatkuu kahdennentoista luvun jakeesta alkaen näin:

Betaniaan saapui suuri joukko juutalaisia, jotka olivat kuulleet Jeesuksen olevan siellä. He eivät tulleet ainoastaan Jeesuksen tähden, vaan myös nähdäkseen Lasaruksen, jonka Jeesus oli herättänyt kuolleista. Niinpä ylipapit päättivät tappaa myös Lasaruksen, koska monet juutalaiset hänen takiaan lähtivät Jeesuksen luo ja uskoivat häneen (Joh. 12:9-12)

Ihmiset olivat tuohon aikaan monessa suhteessa samanlaisia kuin nykyisin. Ihmeellinen sensaatio kokosi silloinkin suuria väkijoukkoja. Ja Lasaruksen herättäminen kuolleista oli sellainen. Lasarusta töllistelempään kerääntyi satoja, ellei tuhansia ihmisiä.

Lasaruksesta oli tahtomattaan tullut vahva todiste sen puolesta, että Jeesus tosiaan oli Messias.

On se ollut ns. ”raakaa peliä Bostonissa”, eikun Betaniassa. Lasaruskin piti tappaa, koska hänen takiaan monet uskoivat Jeesukseen. Ylipappeja ei vähääkään kiinnostanut totuus, vaan ainoastaan se, miten he saisivat estettyä sen, että ihmiset alkoivat uskoa Jeesukseen. Sen estämisessä he eivät kaihtaneet mitään, ei edes viattoman tappamista. Se osoittaa, että toiminnan peruste oli, ei inhimillinen, vaan loppujen lopuksi perkeleellinen pahuus.

Luultavasti Lasaruksen tappaminen kuitenkin jäi pelkän suunnitelman asteelle. Ainakaan siitä ei kerrota Raamatussa tämän enempää.

Hoosianna!

Seuraavana päivänä levisi tieto, että Jeesus oli tulossa Jerusalemiin. Ihmiset, joita oli saapunut juhliille suurin joukoin, ottivat palmunoksia ja menivät häntä vastaan huutaen: ”Hoosianna! Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä, Israelin kuningas!” (Joh. 12:12-13)

Jeesuksesta oli viimeistään tuossa vaiheessa tullut erittäin suuren luokan julkkis. Kansanjoukot olivat kuulleet siitä, kuinka hän oli herättänyt Lasaruksen kuolleista. Sen jälkeen Jeesus oli kuitenkin hävinnyt jonnekin, eikä hänen olinpaikkansa ollut yleisessä tiedossa. Jeesushan oli vetäytynyt muutaman kymmenen kilometrin päässä Jerusalemistä olevaan Efraim –nimiseen kaupunkiin. Sieltä hän oli kuitenkin palannut lähempäni Jerusalemiin olevaan Betaniaan. Hänet oli siellä ilmeisesti nähty, ja välittömästi sen aikaikaisessa sosiaalisessa mediassa eli ihmiseltä toiselle kulkevassa juoruilussa levisi tieto siitä, että Jeesus oli sittenkin tulossa Jerusalemin pääsiäisjuhliille.

Nuo ihmiset, jotka menivät Jeesusta vastaan palmunoksin varustautuneina, olivat ilmeisesti pyhiinvaeltajia, jotka olivat itsekkin matkalla Jerusalemiin, pääsiäisjuhlaa viettämään. Se, että heillä oli palmunlehviä käsissään, joutuu raamatullisesta tavasta. 3. Mooseksen kirjan luvussa 23 (jake 40), Jumala käskii israeililaisia viettämään iloista lehtimajanjuhlaa ja juhlistamaan sitä palmunlehvillä, lehteillä oksilla ja purojen varsilta kerätyillä pajunoksilla. Tapa levisi lehtimajanjuhlilta koskemaan muitakin juhlistajia. Niinpä 1. Makkabealaiskirjan luvussa 13 kerrotaan, kuinka israelilaiset valtasivat syyrialaisilta Akran linnoituksen:

”Kansa kantoi palmunlehviä ja puhkesi iloiseen ylistykseen, kiitos- ja ilolaulut raikuivat ja lyyrat, harput ja symbaalit soivat, sillä israeililaiset olivat päässeet vapaiksi ainaisesta vihollisestaan.” (1. Makk. 13:51)

Vastaavalla tavalla 2. Makkabealaiskirjan luvussa 11 kerrotaan, kuinka kansa juhli sitä, kun Juudas Makkabilainen puhdisti Jerusalemin temppelin epäjumalanpalveluksesta:

Iloiten kansa vietti juhlaa kahdeksan päivää lehtimajanjuhlan tapaan ja muisteli, kuinka vielä vähän aikaa sitten kaikki olivat lehtimajanjuhlan aikaan olleet vuorilla ja luolissa kuin metsän eläimet. He kantoivat käsissään muratilla koristeltuja sauvoja, vehreitä oksia ja palmunlehviä ja lauloivat ylistyslauluja Jumalalle, jonka ansioista he olivat saaneet puhdistetuksi hänen pyhän paikkansa.” (2. Makk. 11:6-7)

Kansan ”Hoosianna!” –huuto Jeesukselle oli otettu Psalmista 118

Hoosianna! Herra, anna meille apusi! Oi Herra, anna menestys! Siunattu olkoon se, joka tulee Herran nimessä. Herran huoneesta teidät siunataan (Ps. 118:25-26)

Se oli tuohon aikaan luultavasti temppelin liturgiasta tuttu huuto, alunperin kuninkaalle tarkoitettu, vaikka mukana on ajatus myös siitä, että avuksi huudetaan nimenomaan Herraa. Huuto oli myös

messiaaninen: ”Se, joka tulee Herran nimessä” on Messias (vaikka saattoi tarkoittaa myös pyhiinvaeltajaa, joka tuli Jerusalemiin ”Herran nimessä”).

Johannes lisää tuohon kansan huutoon vielä sanat: ”Israelin kuningas”. Tämä tarkoittaa sitä, että Johanneksen mukaan Jeesusta tervehdittiin Jumalan lupaamana Messias-kuninkaana, joka saapuu omaan kaupunkiinsa, Jerusalemiin, ja vapauttaa sen kaikesta vääryydestä ja sorrosta.

Messiaaninen performanssi

Tätä alleviivaa myös se, mitä Jeesus teki:

Jeesukselle tuotiin aasi, ja hän nousi sen selkään, niin kuin on kirjoitettu: ”Älä pelkää, tytär Siion, sinun kuninkaasi tulee! Hän ratsastaa nuorella aasilla.” (Joh. 12:14-15)

Tuo siteerattu kohta on profeetta Sakarjan kirjan luvusta 9. Kokonaisuudessaan kohta kuuluu näin:

Iloitse suuresti, tytär Siion, riemuitse, tytär Jerusalem, sillä sinun kuninkaasi tulee sinulle! Vanhurskas ja auttaja hän on, on nöyrä ja ratsastaa aasilla, aasintamman varsalla. Ja minä hävitän vaunut Efraimista ja hevoset Jerusalemista. Sodan jousi hävitetään, ja hän julistaa rauhan kansoille. Ja hänen hallituksensa ulottuu merestä mereen, Eufrat-virrasta hamaan maan ääriin. Ja myös sinun vankisi minä sinun liittosi veren tähden päästän pois vedettömästä kuopasta (Sak. 9:9-11)

Se, että Jeesus ratsasti Jerusalemiin aasilla, oli selkeä ”performanssi”, jolla hän julisti, ilman sanoja, olevansa Vanhan testamentin lupaama messias. Hän ei tullut kansansa luo majesteettisessa kunniaassa, vaan nöyränä, alhaisen kansan kulkupelillä, vaikka tavallisesti kuninkaat ratasivat korskeilla sotaratsuilla.

Kaiken tämän taustana oli se, että Israelin kansassa eli voimakkaana Messiaan odotus. Kansan uskonnollinen elämä oli pakkosiirtolaisuudesta palaamisesta saakka ollut ankeaa, syyllisyyden ja menetyksen leimaamaa. Temppelein uudelleen rakentaminen ja makkabealaisajan voitot eivät olleet tätä perustunnelmaa muuttaneet. Kansa koki edelleen kantavansa isiensä syntejä, olevansa kaukana Jumalastaan. Jumalan Daavidille ja hänen suvulleen lupaama kuninkaallinen siunaus puuttui. Ainoastaan Messiaan, Herran Voidellun eli Israelin oikean kuninkaan paluu Jerusalemiin voisi korjata tilanteen ja palauttaa kansan ja heidän Jumalansa välit kohdalleen.

Jeesuksen ratsastaminen Jerusalemiin oli tietoinen performanssa, jonka merkitys oli siinä, että nyt tuo kauan odotettu, profeetta Sakarjan lupaama tapahtuma oli tapahtumassa kansan silmien edessä.

Minusta näyttää siltä, että muitten evankeliumeitten (ja Johanneksenkin) perusteella ainakin osa kansanjoukosta tajusi Jeesuksen performanssin merkityksen. Juuri siksi he heitivät tielle palmunoksia ja vaatteitaan ja huusivat Messiaalle kuuluvaan huutoa ”Pelasta, auta!”.

Mutta ilmeisesti hänen omimmat miehensä eivät tätä tajunneet:

Opetuslapset eivät vielä tuolloin ymmärtäneet tätä, mutta kun Jeesus oli kirkastettu, he muistivat, että hänestä oli näin kirjoitettu ja että hänelle myös oli tapahtunut niin (Joh. 12:16)

Kovapäistä porukkaa, nuo opetuslapset! Oliko niin, että tilanne oli heistä niin pelottava, että he eivät osanneet katsoa tuorein silmin ja ymmärtää, mitä oli tapahtumassa?

Jerusalemlaisetkin innostuvat

Ne, jotka olivat olleet Jeesuksen mukana, kertoivat, miten hän kutsui Lasaruksen haudasta ja herätti hänet kuolleista. Tämän vuoksi, kuultuaan millaisen tunnusteen Jeesus oli tehnyt, ihmiset lähtivät joukolla häntä vastaan (Joh. 12:17-18)

Nyt Jeesusta ei ollut hurraamassa ainoastaan Jerusalemin pääsiäisjuhlille menossa ollut pyhiinvaeltajien joukko. Nyt Jerusalemin asukkaatkin saivat kuulla, että suuren kohun aiheuttanut ihmeparantaja-rabbi oli saapumassa heidän kaupunkiinsa. Hekin lähtivät joukolla ihmettelemään tätä ihmettä.

Jeesuksen vastustajien kannalta tilanne näytti epätoivoiselta.

Fariseukset puhuivat keskenään: "Näettekö? Mikään ei auta. Koko maailma juoksee hänen perässään." (Joh. 12:19)

Turistit innostuvat

"Koko maailma juoksee hänen perässään." Jeesus oli tosiaankin saamassa kannattajia muualtakin kuin juutalaisista. Jerusalemiin tulleet ulkomaiset matkailijat kiinnostuivat hänestä:

Niiden joukossa, jotka olivat tulleet juhlille rukoilemaan Jumalaa, oli myös muutamia kreikkalaisia. Nämä tulivat Filippuksen luo - sen, joka oli Galilean Betsaidasta - ja sanoivat: "Me haluaisimme tavata Jeesuksen." (Joh. 12:20-21)

Se, että Johanneksen evankeliumin kirjoittaja on ottanut tämän lyhyen episodin tekstiinsä, sillä vaikuttaa olevan piilotettu merkitys. Nimittäin se, että Jeesus on kaikkia kansoja varten lähetetty Vapahtaja, ei ainoastaan juutalaisia varten. Mielenkiintoista on nimittäin se, että kirjoittajan juuri edellä siteeraama profeetta Sakarjan kirjan kohta (tai oikeastaan sitaattia seuraava jae) puhuu siitä, kuinka Jerusalemiin aasilla ratsastava kuningas toisi rauhan kaikille maailman kansoille:

"Ja minä hävitän vaunut Efraimista ja hevoset Jerusalemistä. Sodan jousi hävitetään, ja hän julistaa rauhan kansoille. Ja hänen hallituksensa ulottuu merestä mereen,

Eufirat-virrasta hamaan maan ääriin. Ja myös sinun vankisi minä sinun liittosi veren tähden päästän pois vedettömästä kuopasta (Sak. 9:10-11)

Tuo Sakarjan kohta liittyy muutenkin siihen, mitä Johanneksen evenkeliumi tahtoo sanoa Jeesuksesta: Hän on tullut tuomaan janoon nääntyvälle ihmiskunnalle ”elävää vettä”, ts. päästämään meidät pois ”vedettömästä kuopasta”. Hän on vapauttanut meidät olemalla ”Jumalan karitsa”, jonka ristin veren kautta on solmittu uusi liitto Jumalan ja ihmisten välille.

Nuo kreikkalaiset turistit kääntyivät juuri Filippuksen puoleen. Ehkä se johtui siitä, että Filippus vaikutti heistä helpoimmin lähestyttävältä. Olihan hänen nimensäkin kreikkalainen. Ehkä hänestä muutoinkin huokui hellenistinen tyyli, joka kyllä tuohon aikaan oli ihan yleistä Palestiinassa.

Filippus meni puhumaan asiasta Andreakselle, ja sitten he molemmat menivät Jeesuksen puheille (Joh. 12:22).

Filippus ja Andreas menivät varmaankin sanomaan Jeesukselle, että jotkut paikalla olevat kreikkalaiset matkailijat halusivat puhua hänen kanssaan. Vaikka he olivat sanoneet haluavansa ”nähdä Jeesuksen” ei kyse varmaan ollut pelkästä näkemisestä. Olihan Jeesus kaikkien nähtävissä. Luultavaa on, että he olisivat halunneet puhella Jeesuksen kanssa ja kysyä häneltä jotakin.

Jeesuksen vastaus on hyvin outo:

Jeesus sanoi heille:

”Hetki on tullut: Ihmisen Poika kirkastetaan. Totisesti, totisesti: jos vehnänyvä ei putoa maahan ja kuole, se jää vain yhdeksi jyväksi, mutta jos se kuolee, se tuottaa runsaan sadon (Joh. 12:23-24)

Kuulostaa aluksi siltä, että Jeesus jätti täysin huomiotta Filippuksen ja Andreaan pyynnön, sekä samalla jätti täysin huomiotta nuo häntä kyselevät kreikkalaiset turistit.

Ehkä asia ei kuitenkaan ole niin.

Jeesus itse oli se ”vehnänyvä”, jonka piti kuolla ja tuottaa satoa. Siihen hän suostui, ja siksi hänen kuolemansa saattoi hieman myöhemmin tuottaa hyvin runsaan sadon, sellaisen, josta oli hyötyä myös noille kreikkalaisille turisteille; ja kaikille muillekin pakanoille; kaikille maailman kansoille. Suostumalla kuolemaansa hänet ”kirkastettiin”. Hänestä tuli maailman vapahtaja ja ”valo” kaikille maailman kansoille.

Jos hän olisi ruvennut juttelemaan turistien kanssa ja saanut houkuteltua heidät puolelleen tuossa vaiheessa, se ei olisi toteutunut. Matkailijat olisivat ruvenneet puolustamaan Jeesusta ja yrittäneet tehdä hänestä nähtävyyden, juutalaisen ihmeidentekijärabbin, jota ihailemaan yhä suuremmat antiikin turistilaumat olisivat tulleet.

Sellaiseen Jeesuksella ei ollut aikaa eikä ollut hänen kutsumuksensa. Hänen piti pudota maahan ja kuolla, jotta hän voisi tuottaa satoa, niin suurta kuin se, josta Sakarja-profeetta oli ennustanut:

Ja minä hävitän vaunut Efraimista ja hevoset Jerusalemissa. Sodan jousi hävitetään, ja hän julistaa rauhan kansoille. Ja hänen hallituksensa ulottuu merestä mereen, Eufratvirrasta hamaan maan ääriin. Ja myös sinun vankisi minä sinun liittosi veren tähden päästän pois vedettömästä kuopasta (Sak. 9:9-11)